Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kuudes jaosto)

7 päivänä heinäkuuta 2016*

Muutoksenhaku — Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 181 artikla — Kilpailu — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Euroopan jänneteräsmarkkinat — Sakot — Maksukyvyn arviointi — Sakkojen määrän laskennasta vuonna 2006 annetut suuntaviivat — Täysi harkintavalta — Riidanalaista päätöstä myöhempien seikkojen huomioon ottaminen — Suhteellisuusperiaate ja yhdenvertaisen kohtelun periaate — Oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan

Asiassa C-523/15 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 28.9.2015,

Westfälische Drahtindustrie GmbH, kotipaikka Hamm (Saksa),

Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft mbH & Co. KG, kotipaikka Hamm,

Pampus Industriebeteiligungen GmbH & Co. KG, kotipaikka Iserlohn (Saksa),

edustajanaan C. Stadler, Rechtsanwalt,

valittajina,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään V. Bottka, H. Leupold ja G. Meessen, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev sekä tuomarit J.-C. Bonichot ja E. Regan (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 181 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

määräyksen

1 Valituksessaan Westfälische Drahtindustrie GmbH (jäljempänä WDI), Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft mbH & Co. KG (jäljempänä WDV) ja Pampus Industriebeteiligungen GmbH & Co. KG (jäljempänä Pampus) vaativat kumoamaan yhtäältä unionin yleisen tuomioistuimen 15.7.2015 antaman tuomion Westfälische Drahtindustrie ym. v. komissio (T-393/10, EU:T:2015:515; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä hylkäsi niiden kanteen, jossa vaadittiin SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 30.6.2010 tehdyn komission päätöksen K(2010) 4387 lopullinen (asia COMP/38344 – Jänneteräs), sellaisena kuin se on muutettuna 30.9.2010 annetulla komission päätöksellä K(2010) 6676 lopullinen ja 4.4.2011 annetulla komission päätöksellä K(2011) 2269 lopullinen (jäljempänä riidanalainen päätös), kumoamista ja muuttamista, ja toisaalta komission kilpailun pääosaston pääjohtajan 14.2.2011 päiväämän kirjeen (jäljempänä 14.2.2011 päivätty kirje).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 23 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat [SEUT 101] artiklan tai [SEUT 102] artiklan määräyksiä – –

– –”

3 Kyseisen asetuksen 31 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisöjen tuomioistuimella on täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon. Se voi kumota sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.”

4 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen (EUVL 2006, C 210, s. 2; jäljempänä vuoden 2006 suuntaviivat) 35 kohdassa, jonka otsikko on ”Maksukyky”, todetaan seuraavaa:

”Poikkeustilanteissa komissio voi pyynnöstä ottaa huomioon yrityksen maksukyvyttömyyden erityisissä sosiaalisissa ja taloudellisissa olosuhteissa. Komissio ei alenna sakkoa tämän seikan perusteella pelkästään epäedullisen tai tappiollisen taloudellisen tilanteen vuoksi. Alennus voidaan myöntää vain sillä perusteella, että esitetään objektiiviset todisteet siitä, että sakon määrääminen näissä suuntaviivoissa vahvistetuin edellytyksin vaarantaisi väistämättä kyseisen yrityksen elinkelpoisuuden ja muuttaisi sen omaisuuserät täysin arvottomiksi.”

Asian tausta

5 Nyt käsiteltävässä asiassa on kyse jänneteräsalasta. Ilmaisulla tarkoitetaan metallivaijereita ja valssilankapunoksia ja erityisesti yhtäältä esijännitetyssä teräsbetonissa, jota käytetään parvekerakenteiden, perustuspaalujen tai putkien toteuttamiseen, käytettävää terästä ja toisaalta jälkijännitetyssä teräsbetonissa, jota käytetään teollisissa rakenteissa, maanalaisissa rakenteissa tai siltojen rakentamisessa, käytettävää terästä.

6 WDI, entiseltä nimeltään Klöckner Draht GmbH, on terästeollisuudessa toimiva saksalainen yritys, joka tuottaa muun muassa jänneterästä. WDI:n on 3.9.1987 lähtien omistanut 98-prosenttisesti WDV, jonka on puolestaan 1.7.1997 lähtien omistanut kahden kolmasosan osuudelta Pampus.

7 Komissio toteutti Bundeskartellamtilta (Saksan kilpailuviranomainen) ja eräältä jänneteräksen tuottajalta SEUT 101 artiklan rikkomista koskevia tietoja saatuaan 19. ja 20.9.2002 tarkastuksia useiden yritysten toimitiloissa.

8 Tutkinnan päätteeksi ja WDI:n esittämän sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä koskevan pyynnön hylkäämisen jälkeen komissio osoitti 30.9.2008 väitetiedonannon useille yrityksille, mukaan lukien valittajat. Kaikki väitetiedoksiannon adressaatit esittivät kirjalliset huomautuksensa vastauksena siitä. Kuulemistilaisuus, johon valittajat osallistuivat, järjestettiin 11. ja 12.2.2009.

9 Vuoden 2006 suuntaviivojen 35 kohdassa tarkoitettuun maksukyvyttömyyteen vetosi 14 yritystä, mukaan lukien valittajat. Ne esittivät perusteluja vaatimuksensa tueksi.

10 Komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä, että useat jänneteräksen tuottajat olivat rikkoneet SEUT 101 artiklan 1 kohtaa ja 1.1.1994 lähtien Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3) 53 artiklan 1 kohtaa osallistumalla Euroopan tason, kansallisen tason ja alueellisen tason kartelliin 1.1.1984–19.9.2002. Komissio katsoi, että Klöckner Draht, josta on sittemmin tullut WDI, oli osallistunut välittömästi kyseiseen kilpailusääntöjen rikkomiseen koko kyseisen jakson ajan. Komissio katsoi myös Werner Pampusin Pampus-yhtiön ja WDI:n johtajana osallistuneen välittömästi useisiin kartellin kokouksiin ja antaneen suoria ohjeita työntekijöilleen, vaikka WDV:n ja Pampus-yhtiön katsottiin käyttäneen ratkaisevaa vaikutusvaltaa WDI:ssä koko sinä aikana, jolloin se oli näiden hallinnassa. Tämän seurauksena WDI:lle määrättiin 46,55 miljoonan euron suuruinen sakko. WDV määrättiin maksamaan mainitun kilpailusääntöjen rikkomisen seurauksena yhteisvastuullisesti 38 855 miljoonaa euroa ja Pampus 15 485 miljoonaa euroa.

11 Komissio myös hylkäsi riidanalaisessa päätöksessä valittajien vuoden 2006 suuntaviivojen 35 kohtaan perustuvan hakemuksen niille määrättävän sakon alentamisesta niiden maksukyvyn huomioon ottamisen perusteella.

12 Valittajien pyyntö maksukyvyn arvioimisesta uudelleen hylättiin 14.2.2011 päivätyssä kirjeessä.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

13 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 14.9.2010 jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jossa ne vaativat riidanalaisen päätöksen kumoamista ja muuttamista.

14 Valittajat tekivät 3.12.2010 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon jättämällään erillisellä asiakirjalla mainitun päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä koskevan hakemuksen.

15 Unionin yleisen tuomioistuimen presidentti hyväksyi 13.4.2011 antamallaan määräyksellä Westfälische Drahtindustrie ym. v. komissio (T-393/10 R, EU:T:2011:178; jäljempänä välitoimista päättäneen tuomarin päätös) osittain valittajien esittämän välitoimihakemuksen ja lykkäsi niille asetetun velvollisuuden, joka koski pankkitakauksen antamista komission hyväksi niille riidanalaisessa päätöksessä määrättyjen sakkojen välittömän perimisen välttämiseksi, täytäntöönpanoa sillä ehdolla, että valittajat suorittavat kyseiselle toimielimelle yhtäältä 2 miljoonan euron määrän viimeistään 30.6.2011 ja toisaalta 300 000 euron kuukausittaisen maksun joka kuukauden 15. päivä 15.7.2011 lähtien, kunnes toisin määrätään mutta enintään pääasiassa annettavan tuomion julistamiseen saakka.

16 Valittajat vetosivat kanteensa tueksi yhdeksään kanneperusteeseen, joista ainoastaan kuudennella ja yhdeksännellä on merkitystä tämän valituksen kannalta. Kuudes kanneperuste koski muun muassa suhteellisuusperiaatteen loukkaamista siitä syystä, ettei komissio ottanut riidanalaisessa päätöksessä huomioon valittajien maksukyvyn puuttumista. Yhdeksäs kanneperuste koski niiden maksukyvyn arviointia 14.2.2011 päivätyssä kirjeessä, jonka kumoamista valittajat vaativat unionin yleisessä tuomioistuimessa 19.4.2011.

17 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisessa tuomiossa kyseiset kaksi kanneperustetta ja kumosi riidanalaisen päätöksen valittajille määrätyn sakon osalta sekä 14.2.2011 päivätyn kirjeen sillä perusteella, että komissio oli tehnyt siinä virheitä valittajien maksukyvyn arvioinnissa. Unionin yleinen tuomioistuin, joka käytti täyttä harkintavaltaansa ja sovelsi itse vuoden 2006 suuntaviivoja, katsoi kuitenkin, etteivät valittajat voineet perustellusti väittää, että niille oli myönnettävä alennus sakosta maksukyvyn puuttumisen perusteella, ja asetti niille tämän seurauksena samansuuruisen sakon kuin riidanalaisessa päätöksessä.

Asianosaisten vaatimukset

18 Valittajat vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuin

— ensisijaisesti kumoaa valituksenalaisen tuomion sakon määräämisen osalta tai kumoaa kyseisen tuomion kokonaisuudessaan ja riidanalaisen päätöksen sakon määräämisen osalta sekä 14.2.2011 päivätyn kirjeen ja sakon itsessään

— toissijaisesti alentaa kyseisellä päätöksellä määrätyn sakon määrää tai kumoaa valituksenalaisen tuomion ja palauttaa asian unionin yleiselle tuomioistuimelle, jotta tämä alentaa riidanalaisella päätöksellä määrätyn sakon määrää, ja

— velvoittaa komission korvaamaan asian käsittelystä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa aiheutuneet ja valituksen käsittelystä aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.

19 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

20 Valittajat esittävät valituksensa tueksi kolme valitusperustetta. Ensimmäinen valitusperuste koskee SEUT 261 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 31 artiklan rikkomista sekä toimivallanjakojärjestelmän ja toimielinten välisen tasapainon noudattamatta jättämistä. Toinen valitusperuste koskee suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista. Kolmas valitusperuste koskee tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden loukkaamista.

21 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 181 artiklan mukaan on niin, että jos valitus on kokonaan tai osaksi selvästi perusteeton, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa perustellulla määräyksellä hylätä sen kokonaan tai osaksi.

22 Kyseistä määräystä on sovellettava nyt käsiteltävässä asiassa.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

23 Ensimmäisen valitusperusteensa ensimmäisellä osalla valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta täyden harkintavaltansa rajojen ylittämisestä siitä syystä, ettei se pitäytynyt riidanalaisen päätöksen valvonnassa kyseisen päätöksen kumoamisessa tai sakon määrän alentamisessa taikka korottamisessa vaan antoi itsenäisen ratkaisun, jolla määrättiin sakko, joka perustui valittajien maksukyvyn osalta riidanalaisen päätöksen ja 14.2.2011 päivätyn kirjeen jälkeisiin uusiin seikkoihin.

24 Valittajat esittävät, että unionin yleinen tuomioistuin ”velvoitti” valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman sanamuodon mukaan valittajat maksamaan sakon. Niiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin myös ilmoitti valituksenalaisen tuomion 302 kohdassa, että sakon määrä perustuu sen omaan ratkaisuun silloin, kun ratkaisu julistetaan.

25 Näin toimimalla unionin yleinen tuomioistuin valittajien mukaan jätti noudattamatta toimivallanjakoa koskevaa järjestelmää ja toimielinten välistä tasapainoa sekä loukkasi oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan korvaamalla komission ratkaisun omallaan. Valittajien mukaan unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt sen jälkeen, kun se muutti riidanalaista päätöstä kumoamalla sen sakon määräämisen osalta, todeta, ettei sakon määrää ollut syytä muuttaa.

26 Ensimmäisen valitusperusteen toisella osalla valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä totesi valituksenalaisen tuomion 109, 302 ja 335 kohdassa ottavansa täyden harkintavaltansa käyttämisen yhteydessä tehtävässä yrityksen maksukyvyn arvioinnissa lähtökohtaisesti huomioon ratkaisunsa antamispäivänä vallinneen tilanteen. Näin toimimalla unionin yleinen tuomioistuin poikkesi valittajien mukaan omasta oikeuskäytännöstään, sellaisena kuin se ilmenee muun muassa 14.5.2014 annetusta tuomiosta Donau Chemie v. komissio (T-406/09, EU:T:2014:254).

27 Jos unionin yleisellä tuomioistuimella olisi oikeus ottaa huomioon yksityisten maksukyvyn paraneminen alkuperäisen sakon kumoamisen jälkeen, näiltä puuttuisi valittajien mukaan oikeusvaltioperiaatteen vastaisesti kannustin sen parantamiseen, ja samalla loukattaisiin periaatetta, jonka mukaan tuomioistuinten on pidättäydyttävä puuttumasta viranomaisten, joilla on paremmat edellytykset arvioida tosiseikastoa, ratkaisujen aineellisiin yksityiskohtiin. Joka tapauksessa päätöksen, jolla sakko määrätään, jälkeisten seikkojen huomioon ottamisen ei pitäisi valittajien mukaan olla mahdollista silloin, kun kyseinen päätös on nyt käsiteltävän asian tavoin kumottu juuri sakkojen määräämisen osalta. Valittajat katsovat nimittäin, että jos riidanalainen päätös olisi ollut lainmukainen, unionin yleisen tuomioistuimen ei olisi tarvinnut tutkia sitä täyttä harkintavaltaansa käyttäen.

28 Komissio pitää ensimmäisen valitusperusteen molempia osia täysin perusteettomina.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

29 Valittajat esittävät ensimmäisen valitusperusteensa kahdella osalla, jotka voidaan tutkia yhdessä, olennaisilta osin, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, koska se määräsi valittajille uuden sakon ja otti tässä yhteydessä huomioon riidanalaisen päätöksen antamisen jälkeisiä seikkoja.

30 On muistutettava, että SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan mukaiseen menettelyyn liittyvien komission päätösten tuomioistuinvalvontaa koskeva järjestelmä koostuu SEUT 263 artiklassa vahvistetusta toimielinten toimien laillisuusvalvonnasta, jota voidaan SEUT 261 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 31 artiklan mukaisesti täydentää kantajien pyynnöstä sillä, että unionin yleinen tuomioistuin käyttää täyttä harkintavaltaansa komission kyseisellä alalla määräämien seuraamusten

osalta (ks. mm. tuomio 10.7.2014 Telefónica ja Telefónica de España v. komissio, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 42 kohta ja tuomio 21.1.2016, Galp Energía España ym. v. komissio, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 71 kohta).

31 Kun unionin tuomioistuimet käyttävät täyttä harkintavaltaansa, ne voivat paitsi pelkästään valvoa seuraamuksen laillisuutta myös korvata komission, joka on antanut toimen, jossa kyseisen seuraamuksen suuruus on alun perin vahvistettu, arvioinnin omalla arvioinnillaan kyseisen seuraamuksen määrän määrittämiseksi (ks. mm. tuomio 21.1.2016, Galp Energía España ym. v. komissio, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 75 kohta).

32 Niinpä unionin tuomioistuimet voivat muuttaa riidanalaista toimea myös kumoamatta sitä (tuomio 3.9.2009, Prym ja Prym Consumer v. komissio, C-534/07 P, EU:C:2009:505, 86 kohta) poistaakseen määrätyn sakon tai alentaakseen tai korottaakseen sen määrää (ks. mm. tuomio 26.9.2013, Alliance One International v. komissio, C-679/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:606, 104 kohta ja tuomio 22.10.2015, AC-Treuhand v. komissio, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 74 kohta).

33 Tämän harkintavallan käyttämisen yhteydessä otetaan huomioon kaikki tosiseikat (tuomio 3.9.2009, Prym ja Prym Consumer v. komissio, C-534/07 P, EU:C:2009:505, 86 kohta ja tuomio 26.9.2013, Alliance One International v. komissio, C-679/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:606, 104 kohta).

34 Tästä seuraa, että unionin tuomioistuimet voivat käyttää täyttä harkintavaltaansa, kun niiden arvioitavaksi on saatettu kysymys sakon määrästä (tuomio 8.2.2007, Groupe Danone v. komissio, C-3/06 P, EU:C:2007:88, 62 kohta ja tuomio 26.9.2013, Alliance One International v. komissio, C-679/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:606, 105 kohta), ja tällaisen toimivallan käyttämisestä seuraa seuraamusten määräämistä koskevan oikeuden siirtyminen lopullisesti niille (ks. vastaavasti tuomio 15.10.2002, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, 693 kohta).

35 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuden valvonnan yhteydessä sen jälkeen, kun se oli hylännyt ensimmäisen, toisen, kolmannen ja neljännen sekä seitsemännen ja kahdeksannen kanneperusteen, valituksenalaisen tuomion 285–332 kohdassa, että komissio oli tehnyt virheitä vuoden 2006 suuntaviivojen 35 kohdassa tarkoitetussa valittajien maksukyvyn arvioinnissa ja että kyseisten virheiden luonteen vuoksi niistä seurasi yhtäältä riidanalaisen päätöksen kumoaminen siltä osin kuin sillä määrättiin valittajille sakko ja toisaalta 14.2.2011 päivätyn kirjeen kumoaminen.

36 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi kyseisen laillisuusvalvonnan päätteeksi, että sen täyden toimivallan käyttäminen oli käsiteltävässä asiassa perusteltua. Se totesi valituksenalaisen tuomion 333–358 kohdassa vuoden 2006 suuntaviivoja soveltaen ja asianosaisten valittajien taloudellisesta tilanteesta – riidanalaisen päätöksen antamisen jälkeen tapahtunut kehitys huomioon ottaen – esiin tuomien seikkojen perusteella, etteivät valittajat voineet perustellusti väittää, että niiden sakkoa olisi alennettava maksukyvyn puuttumisen perusteella mainittujen suuntaviivojen 35 kohdassa tarkoitettujen kaltaisista syistä, ja että valittajat oli näin ollen velvoitettava maksamaan sakko, joka vastasi määrältään riidanalaisessa päätöksessä määrättyä sakkoa.

37 Unionin yleinen tuomioistuin ei näin toimimalla ylittänyt täyden harkintavaltansa rajoja.

38 Vaikka on totta, että unionin yleisen tuomioistuimen riidanalaisen päätöksen laillisuuden valvonnasta seurasi nyt käsiteltävässä asiassa kyseisen päätöksen kumoaminen siltä osin kuin komissio määräsi siinä valittajille sakon, tämä seikka ei valittajien väittämän vastaisesti merkitse, ettei unionin yleisellä tuomioistuimella olisi ollut toimivaltaa käyttää täyttä harkintavaltaansa. Sen tehtävänä oli nimittäin arvioida sakon määrää, koska valittajat olivat kanteessaan vaatineet sen alentamista vuoden 2006 suuntaviivojen 35 kohdassa tarkoitetun maksukyvyn puuttumisen perusteella.

39 Täyttä harkintavaltaansa käyttävällä unionin yleisellä tuomioistuimella oli tästä syystä ainoana toimivalta määrätä valittajille seuraamuksia ja se saattoi näin ollen asianosaisten esittämien seikkojen perusteella ja kontradiktorisuuden periaatetta noudattaen muuttaa niille riidanalaisessa päätöksessä asetetun sakon määrää.

40 Koska unionin yleinen tuomioistuin on säännönmukaisesti korvannut komission arvioinnin omallaan seuraamuksen määräämistä koskevan toimivallan käyttämisen yhteydessä, sillä, että se on lopulta pitänyt asianmukaisena pitäytyä samansuuruisessa sakossa kuin riidanalaisessa päätöksessä asetettiin, ei ole vaikutusta kyseisen toimivallan käyttämisen lainmukaisuuteen (ks. analogisesti tuomio 3.9.2009, Prym ja Prym Consumer v. komissio, C-534/07 P, EU:C:2009:505, 88 kohta).

41 Sama koskee ilmaisun ”velvoitetaan” käyttämistä valituksenalaisen tuomion 358 kohdassa ja tuomiolauselmassa. Kyseisen tuomion perusteluista ilmenee nimittäin oikeudellisesti riittävällä tavalla, että unionin yleinen tuomioistuin käytti täyttä harkintavaltaansa komission riidanalaisessa päätöksessä määräämän sakon määrän muuttamiseksi.

42 Siitä, että unionin yleinen tuomioistuin otti huomioon riidanalaisen päätöksen antamista ja 14.2.2011 päivättyä kirjettä myöhempiä seikkoja, on muistutettava, että nyt käsiteltävässä asiassa sakon määrän uudelleentarkastelu perustui siihen, että unionin yleinen tuomioistuin käytti täyttä harkintavaltaansa.

43 Unionin tuomioistuimet voivat tässä yhteydessä ottaa huomioon laillisuusvalvontansa täydentämiseksi kaikki merkityksellisiksi katsomansa seikat riippumatta siitä, ovatko ne annettua päätöstä edeltäviä tai sen jälkeisiä (ks. vastaavasti tuomio 6.3.1974, Istituto Chemioterapico Italiano ja Commercial Solvents v. komissio, 6/73 ja 7/73, EU:C:1974:18, 51 ja 52 kohta; tuomio 22.1.2013, komissio v. Tomkins, C-286/11 P, EU:C:2013:29, 49 kohta; tuomio 26.9.2013, Alliance One International v. komissio, C-679/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:606, 107 kohta ja tuomio 17.9.2015, Total v. komissio, C-597/13 P, EU:C:2015:613, 41 kohta).

44 Tehokkaan oikeussuojan periaatteen, joka on nykyisin Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklassa ilmaistu unionin oikeuden yleinen periaate, noudattaminen edellyttää nimittäin, että unionin tuomioistuimet voivat täyttä harkintavaltaansa käyttäessään tutkia kaikki niiden käsiteltäväksi saatetun oikeusriidan kannalta merkitykselliset tosiseikat ja oikeudelliset seikat (ks. vastaavasti tuomio 18.7.2013, Schindler Holding ym. v. komissio, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 35 ja 36 kohta).

45 Näin on sitäkin suuremmalla syyllä, jos täyden harkintavallan käyttäminen kohdistuu nyt käsiteltävän asian tavoin kyseisen yrityksen maksukyvyn tutkimiseen. Jos unionin tuomioistuimet eivät nimittäin voisi arvioida maksukykyä siten, että huomioon otetaan ratkaisun antamisajankohdan tosiasiallinen tilanne, ne saattaisivat joutua hylkäämään tai hyväksymään vaatimuksen maksettavan sakon määrän alentamisesta tai sen poistamisesta yritykselle perusteetonta kilpailuhaittaa tai -etua aiheuttavalla tavalla.

46 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yrityksen maksukyvyllä on nimittäin merkitystä vain ”erityisessä sosiaalisessa toimintakentässä”, joka perustuu niihin seurauksiin, joita sakon maksamisella olisi etenkin työttömyyden kasvun tai kyseisen yrityksen ala- ja yläpuolella tuotantoketjussa olevien talouden alojen heikentymisen kannalta (ks. mm. tuomio 29.6.2006, SGL Carbon v. komissio, C-308/04 P, EU:C:2006:433, 106 kohta).

47 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi aivan oikein valituksenalaisen tuomion 302 kohdassa, tällainen ratkaisu on vielä tarpeellisempi, jos nyt käsiteltävän asian tavoin valittajat ovat saaneet välitoimista päättävän tuomarin lykkäämään komission asettaman sakon täytäntöönpanoa valituksenalaisen tuomion julistamiseen saakka.

48 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen syytä hylätä selvästi perusteettomana.

Toinen valitusperuste

Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

49 Toisen valitusperusteen ensimmäisellä osalla valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se ottanut yhdenvertaisen kohtelun periaatteen, suhteellisuusperiaatteen ja sen itsensä valituksenalaisen tuomion 333 kohdassa esittämän vastaisesti huomioon kaikkia sakon laskemisen kannalta merkityksellisiä olosuhteita, sellaisina kuin ne ilmenevät vuoden 2006 suuntaviivojen 35 kohdasta. Erityisesti valittajat katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin jätti noudattamatta 12.6.2010 päivättyä komission ilmoitusta, jonka otsikko on ”Maksukyvyn puuttuminen asetuksen N:o 1/2003 mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta 1.9.2006 annettujen suuntaviivojen 35 kohdan perusteella” [SEC(2010) 737/2], jonka mukaan yrityksen maksukyvyn puuttuminen voidaan ottaa huomioon joko alentamalla sakon määrä sellaiseksi, jonka yritys pystyy maksamaan, tai jaksottamalla sakon maksaminen 3–5 vuoden jaksolle. Nyt käsiteltävässä asiassa unionin yleisen tuomioistuimen määräämän sakon maksuaika olisi valittajien mukaan ollut komission kanssa neuvoteltu maksusuunnitelma ja välitoimista päättäneen tuomarin päätöksen perusteella jo suoritetut maksut huomioon ottaen noin 15–20 vuotta.

50 Voimassa olevan hallintokäytännön mukaan komission on valittajien mukaan alennettava vuoden 2006 suuntaviivojen 35 kohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttyessä sakon määrä sellaiseksi, jonka kyseinen yritys pystyy maksamaan komission päätöksen antamishetkellä.

51 Valittajat katsovat joka tapauksessa, että siinäkin tapauksessa, että unionin yleinen tuomioistuin olisi pitänyt asianmukaisena yhdistelmäratkaisua, jossa sakon määrän alentaminen yhdistyy sen maksamisen jaksottamiseen, sakon kokonaismäärää olisi sen kohtuullisuuden säilyttämiseksi pitänyt alentaa korkeintaan 20 miljoonaan euroon, joka vastaa välitoimista päättäneen tuomarin päätöksen perusteella jo suoritettua 2 miljoonan euron määrää ja 60:ta 300 000 euron kuukausierää, joiden maksuaika on korkeintaan viisi vuotta.

52 Komission mielestä tämä toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on tehoton.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

53 Aluksi on todettava, että valittajien väitteet, joilla ne moittivat unionin yleistä tuomioistuinta kohtuuttoman pitkälle ajalle jaksotetun sakon määräämisestä niille, perustuvat valituksenalaisen tuomion virheelliseen lukemiseen, koska unionin yleinen tuomioistuin ei suunnitellut sakon maksamisen jaksottamista eikä varsinkaan määrännyt siitä.

54 Tässä yhteydessä on muistutettava, että välitoimista päättäneen tuomarin päätöksen mukaan sakon maksamisen, jota hän lykkäsi sillä edellytyksellä, että valittajat antavat pankkitakauksen, jaksottamisen voimassaolo lakkasi valituksenalaisen tuomion julistamispäivänä. Todellisuudessa kyseisen sakon maksuaika perustuu valittajien itsensä komission kanssa kyseisen tuomion antamisen jälkeen neuvottelemaan maksusuunnitelmaan.

55 Lisäksi on todettava siitä, että valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta sakon alentamatta jättämisestä, että ne pyrkivät väitteillään saamaan unionin tuomioistuimelta uuden arvioinnin niiden maksukykyä koskevasta tosiseikastosta, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan muutoksenhakuasioissa sitä tilannetta lukuun ottamatta, että tosiseikasto on otettu huomioon vääristyneessä muodossa, mitä nyt käsiteltävässä asiassa ei ole väitetty (tuomio 20.1.2016, Toshiba Corporation v. komissio, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 40 kohta).

56 Komission aiemmasta päätöskäytännöstä on muistutettava, ettei se ole sakkojen määrittämisen oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla ja että muita asioita koskevat päätökset ovat luonteeltaan vain viitteellisiä syrjinnän mahdollisen olemassaolon osalta (tuomio 10.7.2014, Telefónica ja Telefónica de España v. komissio, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 189 kohta).

57 Niinpä toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä sillä perusteella, että sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset osittain selvästi puuttuvat ja että se on osittain selvästi perusteeton.

Toisen valitusperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

58 Toisen valitusperusteen toisella osalla valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se täyttä harkintavaltaa käyttäessään kohteli niitä syrjivästi verrattuna muihin yrityksiin, jotka saivat vuoden 2006 suuntaviivojen 35 kohdan perusteella alennuksen sakosta, koska mitään muuta yritystä ei velvoitettu maksamaan sakkoa yhtä pitkälle ajalle jaksotettuna.

59 Lisäksi valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen loukanneen yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska se arvioi valittajien maksukykyä valituksenalaisen tuomion antamisajankohtana mutta muiden yritysten maksukykyä riidanalaisen päätöksen antamisajankohtana.

60 Valittajat katsovat yhtäältä, etteivät kaikki riidanalaisen päätöksen adressaatit olleet toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa silloin, kun ne jättivät hakemuksensa sakon määrän alentamisesta. Jos komissio olisi arvioinut niiden maksukyvyn oikein, se olisi alentanut niille määrättävän sakon määrää, eivätkä valittajat olisi joutuneet nostamaan kannetta, joka johti siihen, että unionin yleinen tuomioistuin tuomitsi ne uudelleen eri ajankohtana. Valittajien mukaan väitetty erilainen kohtelu on vielä ilmeisempää siitä syystä, ettei unionin yleinen tuomioistuin kyseisenä ajankohtana tutkinut sitä, oliko sakosta alennuksen saaneiden yritysten taloudellinen tilanne parantunut.

61 Toisaalta valittajat katsovat, että niiden tekemien sakon määrän alentamista koskevien hakemusten hylkääminen merkitsi jo itsessään erilaista kohtelua, joka jatkui valituksenalaisen tuomion seurauksena, koska ne joutuivat riitauttamaan komission väitteet, joiden mukaan korot unionin yleisen tuomioistuimen määräämälle sakolle laskettiin riidanalaisessa päätöksessä asetetusta ajankohdasta lähtien, vaikka asiassa ei ollut todettu, etteivät vuoden 2006 suuntaviivojen 35 kohdassa ilmaistut edellytykset olisi täyttyneet kyseisenä ajankohtana.

62 Komissio katsoo, että toisen valitusperusteen toinen osa on perusteeton.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

63 On muistutettava, että yhdenvertaisen kohtelun periaate on unionin oikeuden yleinen periaate, joka on vahvistettu perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mainittu periaate edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (ks. mm. tuomio 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51 kohta).

64 Unionin tuomioistuimen on noudatettava kyseistä periaatetta paitsi sakkojen määräämistä koskevan komission päätöksen laillisuusvalvonnan myös täyden harkintavaltansa käyttämisen yhteydessä. Täyden harkintavallan käyttäminen ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että yrityksiä, jotka ovat olleet osallisina SEUT 101 artiklan 1 kohdan vastaisessa sopimuksessa tai yhdenmukaistetussa menettelytavassa,

kohdellaan eri tavalla niille määrättävien sakkojen suuruuden määrittämisen yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, komissio v. Parker Hannifin Manufacturing ja ParkerHannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77 kohta).

65 Nyt käsiteltävässä asiassa valittajien väitteet, joilla ne moittivat unionin yleistä tuomioistuinta syrjivien maksuaikojen asettamisesta, on kuitenkin hylättävä täysin perusteettomina edellä 53 ja 54 kohdassa esitetyistä syistä.

66 Lisäksi on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 356 kohdassa aivan oikein, ettei siitä, että se ottaa täyden harkintavaltansa käyttämisen yhteydessä huomioon riidanalaisen päätöksen jälkeisiä valittajien maksukyvyn arviointiin liittyviä seikkoja, aiheudu syrjintää verrattuna niihin yrityksiin, jotka eivät nostaneet kanteita riitauttaakseen komission arvioinnin niiden maksukyvystä. Valittajat eivät nimittäin olleet niiden tilanteeseen rinnastettavassa tilanteessa, koska ne olivat nostaneet kanteen ensimmäisessä oikeusasteessa (ks. vastaavasti tuomio 14.9.1999, komissio v. AssiDomän Kraft Products ym., C-310/97 P, EU:C:1999:407, 49–63 kohta).

67 Toisen valitusperusteen toinen osa on tämän vuoksi hylättävä ilmeisen perusteettomana.

68 Tästä seuraa, että toinen valitusperuste on hylättävä.

Kolmas valitusperuste

Asianosaisten lausumat

69 Valittajat moittivat kolmannella valitusperusteellaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa ilmaistun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden vastaisesti suorittanut itsenäistä arviointia käyttämällä täyttä harkintavaltaansa, koska se katsoi valituksenalaisen tuomion 334 kohdassa, että valittajien maksukykyä oli arvioitava riidanalaisessa päätöksessä asetetun sakon määrän kannalta.

70 Valittajien mukaan sakon asianmukaisuutta koskeva itsenäinen valvonta olisi edellyttänyt sitä, että unionin yleinen tuomioistuin tutkii yksityiskohtaisesti sen laskemisessa käytetyt keskeiset laskentatekijät, kuten kilpailusääntöjen rikkomisen keston ja vakavuuden. Arviointivirheisiin rajoittuvaa valvontaa ei niiden mukaan voida pitää riittävänä, varsinkaan koska täysi harkintavalta perustuu yksipuoliseen menettelyyn, jonka yhteydessä unionin yleisen tuomioistuimen on korvattava komission arviointi omallaan.

71 Komissio epäilee, voidaanko kolmatta valitusperustetta ottaa tutkittavaksi, koska sillä vaaditaan tosiseikaston arviointiin kohdistuvaa valvontaa. Joka tapauksessa esitetty valitusperuste on komission mukaan perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

72 Aluksi on sivuutettava komission epäilykset siitä, voidaanko kolmas valitusperuste ottaa tutkittavaksi, koska valittajat moittivat sillä unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se teki oikeudellisen virheen riidanalaisen päätöksen valvonnassa.

73 Kyseisen valitusperusteen perusteltavuudesta on mainittava olevan riidatonta, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 121–265 kohdassa kokonaisuudessaan ensimmäisen, toisen, kolmannen ja neljännen kanneperusteen, joilla valittajat olennaisilta osin riitauttivat

riidanalaisessa päätöksessä todetun kilpailusääntöjen rikkomisen sekä siinä niille määrätyn sakon määrän. Nyt käsiteltävässä valituksessa valittajat eivät ole esittäneet väitteitä kyseisen valituksenalaisen tuomion osan riitauttamiseksi.

74 Tässä tilanteessa on katsottava, ettei unionin yleistä tuomioistuinta voida moittia oikeudellisesta virheestä sen perusteella, että se totesi valituksenalaisen tuomion 334 kohdassa, että koska asiassa ei ollut ilmennyt sellaisia virheitä, jotka olisivat omiaan tekemään riidanalaisesta päätöksestä lainvastaisen, valittajien uutta maksukykyä on syytä arvioida kyseisessä päätöksessä määrätyn sakon määrän kannalta.

75 Kolmas valitusperuste on tämän vuoksi hylättävä ilmeisen perusteettomana.

Oikeudenkäyntikulut

76 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

77 Koska komissio on vaatinut Westfälische Drahtindustrie GmbH:n, Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft mbH & Co. KG:n ja Pampus Industriebeteiligungen GmbH & Co. KG:n velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska ne ovat hävinneet asian, ne on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on määrännyt seuraavaa:

1) **Valitus hylätään.**

2) **Westfälische Drahtindustrie GmbH, Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft mbH & Co. KG ja Pampus Industriebeteiligungen GmbH & Co. KG velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset